

VIII. MITJANS DE PRODUCCIÓ AGRÀRIA

2. COMERCIALIZACIÓ DE LLAVORS, PLANTES HORTÍCOLES, PLANÇONS DE FRUITERS I VINYA

En l'actualitat, aspectes tan importants dels cultius com la productivitat, la resistència a plagues i a malalties, algunes qualitats organolèptiques i determinades característiques que puguen afavorir la comercialització, moltes vegades, depenen més dels mitjans de producció vius utilitzats (plançons i patrons de fruiters o de plantes hortícoles, llavors, etc.) que de les labors i els tractaments que puguen realitzar-se durant la fase de cultiu.

Per això, a més de tindre en compte els seus costos i els resultats monetaris en els comptes econòmics de l'agricultura, és convenient analitzar les variacions quantitatives i qualitatives produïdes en el material genètic utilitzat en el sector agrari valencià l'any 2023.

2.1. Plançons de cítrics

Al llarg de l'any 2023 es van produir en els vivers situats a la Comunitat Valenciana 3.331.576 plançons. Esta producció va ser de 113.954 unitats superior a l'any 2022, la qual cosa representa un augment del 3,4 %.

Les dades queden arreglades en el quadre 8.9 i en el gràfic 8.8. Si les analitzem, s'observa un comportament dispar entre les diferents tipologies de classificació dels cítrics. Així, s'observa que el creixement més significatiu quant al nombre de plantes va tindre lloc en el grup dels clementiners que van tindre un creixement de 176.717 plançons, arribant als 559.580 plançons, amb un creixement del 46,2 %. D'altra banda, el descens més important, quant al nombre de plantes, va ser en els mandariners híbrids, amb una disminució de 105.970 exemplars, que en percentatge va significar una retracció del 6 % respecte a l'any anterior.

La producció de patrons en 2023 pot veure's en el quadre 8.10 i en el gràfic 8.9. Cal destacar que el conjunt de patrons comercialitzats va presentar un augment del 6,2 % respecte a 2022.

De tots els patrons va destacar el Citrange Carrizo que continua sent el més venut amb 971.121 unitats, 29,1 % del total, però amb una disminució del 3,8 % respecte a 2022, seguit de *Citrus macrophylla* amb una producció de 851.046 unitats i amb una disminució del 3,9 %.

A més, també és interessant considerar les diferents combinacions entre patrons i varietats comercials que s'oferixen en el quadre 8.11. Per a l'any 2023 van destacar les combinacions del patró Citrange Carrizo amb diferents varietats de les diferents espècies de cítrics, en total 971.121 unitats de les 3.331.576 unitats totals. En el cas dels tarongers, prop de 557.242 exemplars es van empeltar sobre Citrange Carrizo (el 57,4 %), sobretot de les varietats Lane Late, Navelina i València Delta que van arribar als 303.228 exemplars entre les tres. La combinació de tarongers amb *Citrus macrophylla* va augmentar considerablement i es va situar en 333.989 unitats, que representen el 22,8 % dels plançons de tarongers.

La combinació del Citrange Carrizo amb clementiners també va ser important, aconseguint els 202.020 exemplars, sobretot de Clemenules i Arrufatina, amb 111.825 i 20.158 exemplars respectivament. Amb Citrange C-35 es van combinar 113.670 unitats de clementiners, destacant fonamentalment Clemenules i Oronules.

Per als mandariners híbrids el patró més utilitzat va ser també el Citrange Carrizo amb 110.346 unitats, destacant en les varietats Nadorcott, Learni i Orri. En segon lloc, es va situar el Citrange C-35 amb 108.844 unitats, usat preferentment amb les varietats Leanri i Nova.

Per a les satsumes, el Citrange Carrizo va ser, així mateix, utilitzat com a patró en el 70,3% dels casos, amb 21.017 exemplars, dels quals 10.166 es van combinar amb Owari i 10.359 amb Okitsu.

En llimeres i llimeres dolces, és el *Citrus macrophylla* el que destaca per les seues qualitats, per tant, la seua producció va ascendir a 298.671 349.721 exemplars, ocupant el primer lloc en estes espècies, amb el 57,8 % del total de patrons amb llimeres. Es va usar majoritàriament sobre la llimera fina (76.025 unitats) i Verna (61.827 unitats). També cal esmentar l'ús del *Citrus volkameriana* amb 116.649 exemplars de llimeres, destacant principalment Eureka amb 86.561 unitats.

2.2. Plançons de fruiters no cítrics

Els vivers de fruiters de la Comunitat Valenciana en 2023 van produir un nombre de plançons de fruiters de 4.189.620, que va suposar una disminució del 16,7 % respecte a 2022.

Com pot observar-se en el quadre 8.12 i en el gràfic 8.10, el repartiment territorial d'esta xifra va ser molt desigual, perquè el 70,4 % va correspondre a la producció de la província de València; el 14,4 % a la de Castelló, i el 15,2 % a la d'Alacant.

Dels prop de 4,19 milions de plançons produïts a la Comunitat Valenciana, el 44,4 % va correspondre a la producció d'ametlers amb 1.862.019 unitats; 270.664 unitats a oliveres (6,4 %), i 446.340 unitats a caqui (10,6 %).

En el cas de l'ametler esta xifra suposa una continuïtat en la demanda que està experimentant el subsector agrícola per esta espècie, tenint en compte la sèrie històrica des de 2010, ja que en 2016 i 2017 va tindre una demanda extraordinària de plançons, encara que en 2023 va experimentar una disminució del 15 % . El 49,8 % de la producció de plançons d'ametler van correspondre a la varietat Avijor; el 15,7 %, a Pentacebas, i el 10,7 %, a Makako. La producció de plançons d'ametler es va concentrar a la província de València amb el 77,1 %; a Alacant, el 5,5 %, i a Castelló, el 17,4 %.

Els plançons de caqui, amb 446.340 exemplars, van representar el 10,6 % del total de plançons de fruiters. Esta producció va suposar una disminució del 6,1 % respecte a 2022. Esta xifra confirma l'alentiment de les noves plantacions d'esta espècie. Les varietats roig brillant, amb una producció de més de 415.550 unitats (93,1%) va ser la varietat amb major comercialització. La província amb més producció va ser la de València, amb el 81,1 % de la producció de plançons de caqui.

Els plançons de magraner van suposar una producció de 324.100 unitats, que van representar el 7,7 % dels plançons produïts i van registrar un augment significatiu (45 %) respecte a 2022, xifra que confirma una estabilització de la demanda d'esta espècie.

Va seguir en importància la producció de plançons d'olivera, amb el 6,5 % del total de plançons no cítrics i 270.664 unitats produïdes, registrant-se un fort descens del 54,6 % respecte a 2022. La varietat Alfafara amb una producció de 99.917 unitats va ser la que més va destacar entre totes les varietats d'olivera.

Els plançons de bresquilleres, que inclou nectarines, paraguaians i platerines, van tindre una producció de 256.516 unitats, quantitat que va representar el 6,1 % de la producció de plançons de fruiters. Esta producció va representar un cert augment respecte a 2022 (8,7 %) en la qual es van comercialitzar 234.240 plançons. Esta xifra indica la demanda estable del sector en este cultiu. La província amb més producció d'esta espècie va ser la València amb un 85 % de la producció de bresquilleres.

La producció de nogueres va ascendir a 138.859 unitats en 2023, xifra que va suposar un augment significatiu en relació a 2022 (149.477 unitats).

Respecte a la distribució territorial del total de plançons de fruiters no cítrics, destaca la província de València amb una producció de 2.950.051 plançons i que van suposar el 70,4 % de la producció de la Comunitat Valenciana. Subratllar la producció de plançons d'ametler, amb 1.435.870 exemplars (77,1 % del total dels ametlers de la Comunitat Valenciana); d'oliveres, amb 258.067 unitats (95,3 %), i de caquis, amb 362.040 unitats (81,1 %).

A Castelló, es van produir 605.612 unitats, la qual cosa va representar 14,5 % de la producció de la Comunitat Valenciana i va suposar una disminució del 29,6 % respecte a 2022.

La producció va estar molt centrada en els plançons d'ametlers amb 102.787 unitats, representant el 17 % de la producció de plançons de la província. Li va seguir en importància la producció de plançons de caqui, amb 84.300 unitats, que van suposar una disminució respecte de 2022 del 53,0 %. En tercer lloc, la producció de plançons d'alvocat va aconseguir 73.000 unitats, que va suposar el 12 % de la producció de plançons totals de la província.

A Alacant la producció de plançons de fruiters va aconseguir els 633.957 exemplars, que va suposar el 15,1 % de la producció total de la Comunitat Valenciana. En 2023, la producció de plançons a Alacant va experimentar una disminució de la producció del 27 % respecte a 2022. La producció es va centrar especialment en l'ametler amb 323.362 unitats, la qual cosa va representar el 53,4 % de plançons de la província i el 17,4 % del total d'ametlers de la Comunitat Valenciana.

D'altra banda, en la producció de plançons de fruiters no cítrics, a més de la varietat comercial destinada a la producció dels fruits, cal considerar també l'espècie fruitera i la varietat que exercix de patró. En els vivers de la Comunitat Valenciana es van produir en 2023 un total de 543.043 exemplars de patrons la qual cosa va suposar una disminució del 13,2 % respecte a 2022.

Per espècies, a la Comunitat Valenciana va destacar la producció de patrons de pistatxo amb 178.010 unitats (32,8 % del total). El segon grup de patrons sense empeltar va ser la garrofera, amb 165.475 unitats, representant el 30,4 % de la producció total. El grup de patrons provinents de l'avellaner va obtenir una producció de 97.500 unitats (18 % del total).

Per a finalitzar, l'anàlisi de la producció de plançons fruiters incorpora un gràfic 8.15 historic-comparatiu dels principals plançons produïts a la Comunitat Valenciana entre els anys 2013 a 2023 i les espècies: cítrics, caqui, fruiters de pinyol (albercoc, cirerer, prunera, bresquilla i nectarina), ametler i magraner.

Destaca el descens de la producció de plançons d'ametler, una estabilització dels cítrics i una tendència a la disminució de plançons d'olivera.

2.3. Material vegetal de vinya

L'obtenció de noves plantes de vinya es realitza a partir dels ceps denominats peus mares. Estos ceps són de dos classes, les destinades a l'obtenció d'estaques per a patrons i, d'altra banda, les dedicades a la producció de gemmes de varietats comercials, que s'empeltaran sobre els patrons.

Les superfícies de peus mares de vinya en els vivers de la Comunitat Valenciana en 2023 es detallen en el quadre 8.14 i en el gràfic 8.11. A l'obtenció de patrons es van destinar 1.147 hectàrees, de les quals el 47,8 % es van destinar a la producció del patró 110-R (548,2 ha). Altres patrons que també van tindre una certa rellevància van ser el 140-Ru (189,8 ha), el 1103-P (167,6 ha), Fercal (88,9 ha) i el 161-49 (12,6 ha).

Per a l'obtenció de gemmes de varietats comercials es van destinar 421,4 hectàrees que, entre les diferents varietats, van destacar les varietats Airén, que va ocupar el 28,1 % de la superfície (118,6 hectàrees) i Boval que va representar el 17,1 % (72 hectàrees).

Tal com pot observar-se en el quadre 8.15, les estaquetes de patrons plantades sense empeltar (s'empeltaran després d'arrelar) van arribar als 2,6 milions d'unitats produïdes, xifra molt superior a 2022 en un 100 %. Van destacar, sobretot, les del 140-Ru (31,8 %) seguides per les del 110-R i 1103-P majoritàriament.

La plantació d'estaques ja empeltades (també conegut com a planta-empelt) va ser de 30,93 milions d'unitats, la qual cosa va suposar un augment del 27,3 % respecte del 2022, repartides entre les empeltades amb material certificat amb 26,6 milions d'estaques (85,9 %); estàndard, 4,3 milions d'estaques (13,8 %), i material base amb 60.560 unitats (0,2 %).

Entre els empelts certificats van destacar els realitzats amb gemmes certificades de la varietat Airén amb 6,5 milions de plantes; de Garnatxa tintorer, 3,8 milions d'unitats, i d'ull de llebre o tempranillo, 2,9 milions d'unitats. Per als empelts realitzats amb material estàndard, les gemmes procedien majoritàriament de les varietats Airén, 0,6 milions d'unitats; Palomino fi, 0,4 milions d'unitats, i Eva amb 0,37 milions d'exemplars com a més nombroses.

2.4. Plantes hortícoles i llavors

La producció de plantes hortícoles per part dels planteristes registrats a la Comunitat Valenciana en 2023 va arribar a prop dels 1.499 milions d'unitats, xifres que figuren detallades per espècies i província de producció en el quadre 8.16. Esta xifra total suposa un augment del 19 % respecte de 2022.

Atesa la producció provincial, Alacant va representar el 83,1 %; València, el 14,9 %, i Castelló el 2 %.

En l'àmbit de la Comunitat Valenciana, l'espècie amb major nombre de planta produït va ser la ceba amb 588,8 milions (39,3 % del total), seguida del bròcoli amb 316,5 milions (21,1 %) i l'encisam amb 281,4 milions de plantes (18,8 % sobre el total).

A Alacant la producció de plantes hortícoles va estar centrada també en la ceba, el bròcoli i l'encisam. Estes tres espècies, amb 1.046,2 milions de plantes, van representar el 84 % de la producció provincial. Estes produccions van tindre un augment del 20,5 % respecte de 2022. La ceba, per si sola, ja va suposar el 37,8 % de la producció provincial de plantes hortícoles mentres que el bròcoli i l'encisam van representar cadascuna el 25,2 % i el 20,9 %, respectivament.

D'altra banda, a València destaca la producció de plàntules de ceba que va aconseguir 116,1 milions de plantes venudes, cosa que va suposar el 52,1 % de les hortícoles de València. Destaca la posició dominant d'esta producció a conseqüència de la tendència al cultiu de ceba amb planter mecanitzat en detriment de la sembra directa. Li segueix la producció de plantes de cols de fulla llisa amb el 7,5 %. Així mateix, la producció de plantes de cols xineses, amb 15,4 milions d'unitats, va representar el 6,9 % del total de la província.

Per a finalitzar, quant a la producció de llavors a la Comunitat Valenciana, es van dedicar 568,6 hectàrees de les quals la majoria van ser d'arròs. Així, a la producció de llavors d'arròs es van destinar 553 hectàrees íntegrament a València. A més, com pot veure's en el quadre 8.17, també es van produir llavors d'altres espècies, entre les quals destaquen la destinada a producció de llavors de faves i fesols.